

תכנית עבודה חשובה

האור הבהק מפרע, השורות הכתובות
קופצות בגלים, נעלמות ומופיעות לסירוגין.
קשה להתרכז לאורך זמן. הכירו את התסמונת
ה'שקופה': תסמונת אירלד | מהי התסמונת
כיצד היא מתבטאת ואיך אפשר לפתור
אותה? | מומחיות אירלד מוליכות אותנו
צעד אחר צעד, בדרך להבין במה מדובר
ולספק דרכי התמודדות | משקפיים ורודים

שרי גלינסקי

למה את משקרת לאמא? רופאת העיניים נעצה מבט חמור בבתי המתוקה שבכיתה ג'. הודיתי בקול קר לרופאה, נטלתי את ידה של בתי ויצאתי במהירות מחדרה.

"הבוקר החל באופן שגרתי, התארגנות ויציאה לעבודה. לימדתי בנחת עד שקיבלתי שיחה לחוצה מבית הספר של בתי: 'אמא, אני רואה הכל כפול! אני מסוחררת! אני לא יכולה!'

"לילדתי היו כמעט תמיד כל מיני סוגים של תלונות, די מוזרות הייתי אומרת: הלוח מסנוור אותה, המחברת קופצת לה. בבדיקות ראייה שערכתי לה, התוצאה הייתה תמיד אחידה - היא רואה תקין.

"המידע כעת היה מלחיץ ביותר ופניתי איתה במהירות לבדיקת ראייה מקצועית. הרופאה בדקה אותה ביסודיות ולא עלתה על שום ממצא חריג, הפרשנות היחידה שלה הייתה - הילדה שלי משקרת.

"אבל אני ידעתי בוודאות שהילדה שלי דוברת אמת, ברור לי שמשוהו מציק לה, ואני אעשה הכל לגלות מהו!"

את הסיפור הזה מספרת לנו **שרה נבנצאל, מנחת הורים**. פגשתם ילדים עם קשיי למידה? יש לכם ילד שנחבל פעמים רבות והתהדר בגבס מספר מרשים של פעמים? הילד משמיע תלונות מדי יום על כאבי ראש ובטן? ואולי גם קשב וריכוז? כמובן, כל תסמין בפני עצמו יכול לקרות, אך כל המאפיינים אצל ילד אחד - זה קצת יותר מדי...

מה הפתרון לכל הבעיות הללו יחד? הכירו את **תסמונת אירלן**, שהטיפול בה הוא פשוט ביותר: זוג משקפיים.

תסמונת אירלן אינה מצב רפואי המוכר בקרב ארגונים רפואיים, ולכן היא אינה מאובחנת על ידי רופא ואינה זוכה להכרה הראויה.

מה היא כן? בואו ננסה להבין.

ממשקפיים של אמא

מה יש לילדה?

"בתי תמיד הקסימה אותנו כילדה חכמה ומתוקה", משתפת שרה נבנצאל, "אך בבית הספר התגלה מייד - היא תלמידה גרועה. ספרי הלימוד שבו לגמ"ח השאלת הספרים במראה חדש ומגוהץ. הם פשוט לא באו לידי שימוש... היא לא מילאה אותם כלל.

"את הקריאה היא רכשה בעמל רב רק בסוף כיתה ב', וצברה תסכולים רבים. קריאת ספרים הייתה בשבילה סיוט, והתלונות שלה היו רבות ולא אמינות.

"היא שברה את היד כי לא ראתה את הקיר? נשמע אמין? היא גם לא הצליחה לתפוס כדור, ודווקא הפרט הזה תפס אותי. הלכנו מאבחון לאבחון ולא הגענו לפתרון. בבדיקות עיניים הכל יצא תקין, ואז הגיע הרגע ההוא, שבו רופאת העיניים נזפה בה חמורות למה היא משקרת לאמא, והוא שהוביל אותי להחליט נחושות: אני יוצאת לדרך לבדוק מה קורה לבתי!

"בבוקר שבת בהיר בדרכי לבית הכנסת הבזיק לי פתאום זיכרון ישן. צף לי קטע שקראתי על תסמונת אירלן. אולי

מילון אירלן

אבחון אירלן - צפו לאבחון שונה משהכרתם ולתוצאות מפתיעות.

הלן אירלן - מייסדת השיטה בארה"ב, היא יהודייה. היא מונה את המאפיינים העיקריים לתסמונת הקרויה על שמה. חלומות בהקיץ - תופעה מצויה בעת האזנה להרצאה. פעמים רבות אתם מאבדים ריכוז בשיעור? אולי הסיבה היא אירלן?

כדור - במשחקי כדור הכדור בדרך כלל בורח מכם? מנסים לעקוב אחריו במבט והוא חומק? מתח - תחושה שמתפססת בזמן קריאה?

נהיגה - כאשר אתם נוהגים, היושבים ברכב אתכם נלחצים כשאתם עוברים נתיב? פנסים - פנסים ותאורת רחוב הם משהו מציק עבורכם? סחרחורת - תחושה מוכרת בזמן הליכה?

קצב - קצב הכתיבה שלכם וההעתקה מהלוח איטי? תווים - תווי הנגינה בורחים לכם ואתם מעדיפים לנגן על פי שמיעה בלבד? מזדהים? מוכר ומציק? מומלץ לכם לבדוק את האבחון השלם.

היא האשמה בקשייה של דינה? במוצאי שבת חיפשתי חומר במאגרי מידע על האירלן העלום והושבתי את דינה מול מאגר שאלות בסגנון 'בחן את עצמך'. "אנחנו עוברות על השאלות וצוחקות: 'האם אתה יושב קרוב מדי למסך?' אני מסתכלת עליה, היא צמודה למחשב ממרחק עשרים ס"מ.

"שאלה נוספת: 'האם אתה מצמיד אצבע למסך?' דינה שוב צוחקת למראה אצבעה הצמודה לשאלה. 'האם אתה ממצמץ לעיתים קרובות?' באחת עשרה מתוך חמש עשרה השאלות התשובות היו חיוביות וזהות למציאות הלא נחמדה שלנו. "התחנה הבאה הייתה ברורה ביותר. פניתי למאבחנת אירלן. היא הניחה מול דינה מגוון סוגי כתבים ושאלה: 'האם המילים נראות לך כמו גלים?'

"דינה נדהמה, היא שאלה בהפתעה: 'איך את יודעת?' היא לתומה חשבה כי כולם רואים את המילים עקומות וקופצות.... "ואכן, בשעה טובה וברגע מכונן במיוחד הגענו לפתרון, יש לדינה שלי 'תסמונת אירלן'".

תסמונת האותיות הזזות

מהי 'תסמונת אירלן'? וכיצד ייתכן שהמידע המשמעותי לא התגלה עד לרגע ההוא?

תסמונת אירלן היא לא בעיית ראייה אלא קושי בעיבוד החזותי. כפי שידוע, קרני האור מכילות את שבעת צבעי הקשת. הסובלים מתסמונת זו, חווים רגישות חזותית לקרן אור מסוימות. המוח מתקשה בעיבוד המדויק של הראייה. התוצאה - עיוותים במרחב. איך אפשר לקרוא כשהאותיות זזות, נעלמות ולא ברורות? בדיקות הראייה של דינה יצאו תקינות כי היא אכן ראתה מוצין, אך המוח התקשה בפענוח התקין.

המדדים הוא שהפתרון לכל המורכבות הזו הוא עדשות עם מעט צבע. בשלב הראשוני משתמשים שבוע או שבועיים בשקף צבעוני המסנן את קרני האור. מניחים אותו בכל פעם על חומר הקריאה ובוחנים לראות אם הדף נרגע ומפסיק לקפוץ.

אם אכן יש הקלה משמעותית, כאבי הראש פוחתים והקריאה נהיית קלה ואפשרית יותר - עוברים לרכוש משקפי 'אירלן' שאומנם העלות שלהם גבוהה ביותר אך משתלמת. החיים נראים הרבה יותר יפים...

"כיום שדינה שלי התחדשה במשקפי האירלן", מוסיפה שרה, "חשבתי: 'רגע, מה עם הבכורה שלי?' לקחתי אותה לאבחון והתברר לי שגם לה יש אירלן".

פעמים רבות התסמונת היא תורשתית, וגם המודעות להימצאות של התסמונת הזו אצל ילד אחד מביאה לגלות אותה ברמות שונות אצל ילדים נוספים.

המסע אל המשקפיים

איך זה כשהאירלן נהפך להיות אופנה משפחתית? **עדינה מסטבאום**, אחות של שרה שהתבשרה בחדשות המפתיעות, התעניינה ביותר בתחום בהיותה מורה לחינוך מיוחד והחליטה כי היא חייבת לחקור היטב את הנושא. היא פנתה ללמוד את אבחון האירלן אצל שולמית אלעד, מנהלת 'אירלן ישראל - המרכז לאבחון וטיפול בתסמונת אירלן' ורכשה התמחות לאבחן.

כאשר בתה שירה עלתה לכיתה ח' הבחינה עדינה כי בכל פעם לאחר שעת קריאה, שירה חשה בכאבי בטן שאליהם התלוו תופעות רגשיות נוספות. לאחר שעדינה התאימה לה צבע, ניסתה שירה במשך חודש לקרוא בתוספת שקף צבעוני, ולאחר חודש שבו התברר להן שהקריאה נהייתה קלה בהרבה - הן רכשו משקפיים.

"החושים שלי התבלבלו. הפענוח הוויזואלי שלי לקה. לא יכולתי כמעט לצאת מהבית, כי כאשר הגבתי באנשים, הפנים שלהם מולי התחלקו לשניים או נחסו" (ג'קי אדרי)

היא נאנחת כשהיא נזכרת בדרך לקניית המשקפיים. "התהליך ארוך ויקר. צריך לעבור בדיקה של רופא עיניים או אופטומטריסט, לרכוש משקפיים רגילים עם המספר החדש, ובהם לעבור את האבחון כדי להתאים להם את העדשות הצבעוניות.

"בשלב הבא צריך להזמין את העדשות מהמרכז בארה"ב. כשהן מגיעות - יש ללכת לחנות משקפיים ולרכוש מסגרת, ולשלוח את העדשות למעבדה להתקנה בתוך המסגרת, בתפילה שלא יקרה נזק לעדשות היקרות...

"אני בטוחה שאם היה סבסוד עבור הבדיקה והמשקפיים - זה היה נגיש יותר למשפחות נוספות, ועוד אנשים היו יכולים ליהנות מההשפעה הטובה של המשקפיים".

משקפיים של קסם

אולי הידיעה שאצל ילדכם אובחנה תסמונת אירלן הייתה פחות מלהיבה עבורכם, אבל עבור ג'קי אדרי, סופרת, אשת חינוך ומרצה על מגוון תופעות נוירולוגיות ועיבוד חושים, כולל על האירלן, זה היה רגע משנה חיים.

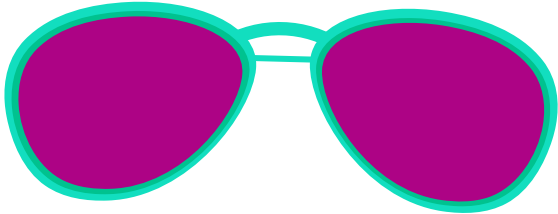
"יש לי ארבעה ילדים שאובחנה אצלם שונות נוירולוגית. אצל שניים מתוכם אובחנו קשיי קשב וריכוז ודיסלקציה", פותחת ג'קי את סיפורה האישי. "הם חוו קשיים בלימודים בלי סוף, וחיפשתי ללא הפוגה במה אני יכולה לסייע להם. "אף על פי שהם קיבלו סיוע בהוראה מתקנת, וטכנית היו להם מיומנויות רבות, הם לא הצליחו לקרוא יותר מכמה דקות, והציונים שלהם היו רחוקים מלשקף את היכולת האמיתית שלהם.

"בכל פעם ראיתי שיש פער אדיר בין הידיעות לתכל'ס. התוצאה הסופית הייתה הציונים הנמוכים למדי. במשך השנים הם קיבלו מסר אחיד ממוסדות החינוך - הם כישלון, זהו.

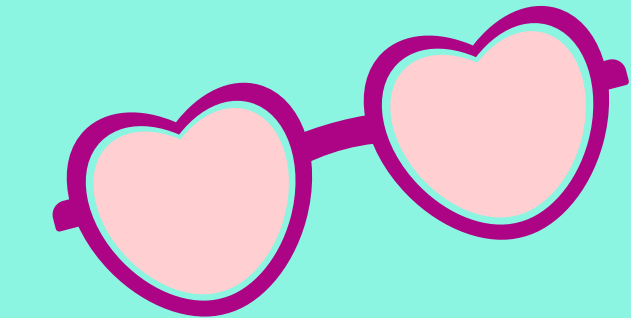
"המורה להוראה מתקנת התחננה אלי: 'תני לבן שלך ריטלין, הוא לא מצליח להתרכז בשיעור, כל חמש דקות הוא קם!' אני התנגדתי לכך כי הרגשתי שיש כאן קושי טכני בלבד ולא בעיית קשב וריכוז.

"הייתה אפילו המלצה לשקול כיתת חינוך מיוחד, אף על פי שלילד יש אינטליגנציה גבוהה במיוחד, ואם הם היו נותנים לו את האפשרות להיבחן בעל פה, הוא ללא ספק היה מקבל ציונים גבוהים.

"ילד אחר שלי אובחן עם פזילה עדינה ועשה תרגילי עיניים, אך לא רופא עיניים ולא נוירולוג הבחינו בקושי משמעותי אחר שמסביר את קשיי הילד, ובן נוסף שלי הצליח להסתדר בלימודים, אך כששב מבית הספר נדרשה לו בכל יום שעה להתאושש, לחזור לעצמו ולהירגע מהסטres. רק אז היה פונה לאכול ארוחת צהריים. באופן תדיר היו לו כאבי ראש עזים.

לזרז את המקל

לזרוק את המקל ולהתחיל לרוץ / ג'קי אדרי בנימה אישית: "לפני שתיים עשרה שנה התחלתי להרגיש חולשה איומה, סחרחורות תכופות וכאבי ראש עזים. פניתי לרופא ואמרתי לו: אני מרגישה כאילו נגמר לי הדלק.

"הרופא הפנה אותי לבדיקות. התוצאות היו מבהילות. היה לי גידול ענק בגזע המוח שלחץ על עצב השמיעה. 'אני לא מאמין שאת עוד עומדת על הרגליים', התפלא הרופא. "היה צורך להסיר את הגידול, אך אף אחד לא התחייב לי שאכן הניתוח יעבור בשלום ואצא ממנו ללא פגע. הנוירוכירורג הבכיר אמר לי: 'את תעברי את זה. אבל איך תעברי תלוי בשלושה דברים: המנתה, הקב"ה ורמת הנחישות שלך'.

"בעלי ענה לו: 'פרופסור, אני מסכים איתך לחלוטין. אבל הפכת את הסדר: הקב"ה בא לפני המנתח'.

"כאשר התעוררתי מהניתוח שארך שתיים עשרה שעות, ציפיתי לכאב, אולי לקשיים בהליכה, אך נשארה לי תופעת לוואי איומה שאיש לא הכין אותי אליה: החושים שלי התבלבלו, הפענוח הוויזואלי שלי לקה. לא יכולתי כמעט לצאת מהבית, כי כאשר הבטתי באנשים, הפנים שלהם מולי התחלקו לשניים או נמוסו...

"ניסיתי כמה שפחות לבוא במגע ובקשר עין עם אנשים, לא ממש נעים לראות פנים נמסות של בן אדם... כאשר ראיתי מדרגות הרגשתי שאני מסתחררת - סבלתי מוורטיגו, ובנסיעה ברכב חשתי מייד צורך להקיא. סבלתי מהפרעות ראייה והפרעות חושיות.

"ראיתי כתמים, גלים והילות סביב חפצים. הייתה לי רגישות שמעיתית קשה, והייתי קורסת ומתחילה לרעוד בחתונות או בהופעות בבית ספר. הייתי מותשת ועייפה כל הזמן.

"כך חשתי בארבע השנים שלאחר הניתוח וחשבתי שכך אישאר לנצח. החלטתי לנסות את משקפי אירלן גם בשבילי, עברתי אבחון והתאמה, וברגע שהרכבתי את המשקפיים

הללו - הרגשתי כמו זרם שעובר לי בגוף. תחושת חוסר היציבות שליוותה אותי, נעלמה!

"עד אז ההליכה שלי הייתה לא מאוזנת, נעזרתי במקל והלכתי באיטיות רבה, ופתאום רציתי לזרוק את המקל ולהתחיל לרוץ...

"זאת הייתה תחושה אדירה! אומנם לרוץ אני עדיין לא מסוגלת, אבל הראייה שלי תקינה ואני חשה יציבות וביטחון ללכת ולהתקדם בקצב רגיל, צעד ועוד צעד קדימה! "אם אני מסירה את המשקפיים ליותר מכמה דקות אני מרגישה שלא בנוח. עדיין, הופעה עם אורות מהבהבים וחתונה סוערת הן דברים שהחושים שלי לא מצליחים להכיל, אבל חזרתי לחיים.

"אני מרגישה שהניתוח העניק לי מתנה: את היכולת לחוש מהי המצוקה שחווים ילדים ואנשים הסובלים מעומס או משונות חושית.

"נזכרתי בשבת שבה הלכתי עם בני האטיסט לשמחה. אחת הנורות במקום שהגענו אליו התקלקלה והבהבה כל הזמן. בני, שהיה אז כבן שש ולא הצליח כמעט לתקשר, התחנן אלי שנחזור הביתה. אבל אני לא מיהרתי ללכת לאחר שצעדתי כברת דרך ארוכה.

"ברגע מסוים הוא ברח מהמקום ונעלם. כולם התגייסו לרוץ ולחפש אותו, ואני הייתי מפוחדת ומבוהלת מאוד מאוד. כיום, לאחר הניתוח והקשיים שסבלתי, אני יכולה פתאום להבין עד כמה הייתה גדולה המצוקה שהילד שלי חווה. "כתבתי ספר עם הסיפור שלי, ואני מרצה בנושא, מסבירה על החוש הוויזואלי ומרגישה שליחות לעזור לאחרים להסביר עד כמה החושים משפיעים על חיינו.

"אני מתמקדת דווקא באירלן, כי זה מה שמשמעותי עבורנו, ומדהים להיווכח שעדשות עם מעט צבע יכולות לפתור קשיים רבים כל כך".

"בחסדי השם נזכרתי יום אחד ששמעתי פעם על אבחון אירלן. החלטתי לנסות. הוצאתי כל כך הרבה כספים על אבחונים, שיהיה עוד אחד..."

הצבע שמשנה את המציאות

ג'קי פותחת בתיאור של האבחון שבו נוכחה לראות מקרוב את קשיי הקריאה של ילדיה. "האבחון היה משהו אחר לחלוטין מאבחונים דידקטיים שהכרתי.

"באיזשהו שלב המאבחנת ביקשה מהילד שלי 'תניח אצבע על הנקודה במרכז הדף'. הילד שלי הניח אצבע בצייתנות, אך על צידו השני של השולחן הרחק מהדף... 'תגיע בנקודה', היא הורתה לו.

"אני נוגע'. הוא ענה בביטחון, ואני רואה שהוא לא נוגע בדף בכלל! מה קורה כאן?

"היא הביאה לו קטע וביקשה: 'תתחיל לקרוא'. הוא התחיל לקרוא את הקטע ולאחר כמה שורות הוא התחיל לגמגם, נתקע, שיבש מילים. בשאלות על התוכן התברר שהוא לא ממש זכר לומר מה הוא קרא שם. כיום אני יודעת שהקוגניציות שלו עסקו רק בפענוח המלל, ולכן הוא לא היה פנוי לקלוט!

"ואז המאבחנת הניחה לו שקף צבעוני על הדף, ולאחר כמה וכמה ניסיונות של שקפים היא התאימה לו את הגוון המתאים לו והוא התחיל לקרוא. ברצף! בקצב נכון! בביטחון! הוא גם זכר את התוכן! התחלתי לבכות..."

"לראות את הילד שלי קורא בשטף, רגוע. אלו היה רגעים בלתי נשכחים עבורי. לשני ילדים אירע באבחון אותו הדבר בדיוק.

"לאחר שהבן שלי החל להרכיב את המשקפיים המיוחדים עם עדשות הצבע המתאימות לו, הוא הגיע שוב לשיעור עם המורה להוראה מתקנת שהייתה מתוסכלת תמיד מחוסר היכולת שלו להתרכז. היא אמרה לי אחרי השיעור: 'בחיים לא ראיתי דבר כזה...' הילד יושב ארבעים וחמש דקות בלי לזוז, בריכוז מוחלט. קצת צבע בעדשה משנה את המציאות באופן שאי אפשר להאמין".

האם לכל ילדייך המתקשים בקריאה או שחשבו שהם סובלים מהפרעת קשב וריכוז התאמת משקפיים?

ג'קי מבהירה: "יש לי עוד בן אוטיסט, הוא לא מסוגל להסביר את עצמו, אבל הבחנתי שכנראה תפיסת העומק שלו לקויה. "הוא היה עומד קרוב מדי לילדים אחרים. כשבא להניח דברים על השולחן הם הגיעו לרצפה, וכשהתיישב על הספה הוא היה נוחת על אחיו בטעות... התאמתי גם עבורו משקפי אירלן, וכאשר התנסה בהם לראשונה הוא אמר לי: 'אמא, תקני לי את זה'. הוא ילד שמעולם לא ביקש ממני לקנות לו דבר מה....

"היא שברה את היד כי לא ראתה את הקיר? היא גם לא הצליחה לתפוס כדור, ודווקא הפרט הזה תפס אותי. הלכנו מאבחון לאבחון ולא הגענו לפתרון. בבדיקות עיניים הכל יצא תקין" (שרה נבנצאל)

"לא ברור לי איך בדיוק הם שיפרו את הראייה שלו, כי הוא לא מסוגל להסביר לי", אומרת ג'קי, "אבל עכשיו הוא פחות מגושם, לא נתקל בדברים כל הזמן, לא מתיישב בטעות על אנשים או עומד קרוב מדי אליהם, וכעת הוא גם מביט לאנשים בעיניים - דבר שלא עשה קודם. "אני לא יודעת היכן אני והילדים שלי היינו היום ללא המשקפיים".

ממשקפיים של איש מקצוע

איך בעצם מרגיש ילד שיש לו תסמונת אירלן? אם חוויתם פעם את החוויה המפוקפקת של פנס עוצמתי אל תוך העין, תוכלו להבין בקלות את התחושה של בעל תסמונת האירלן. ההרגשה היא סנזור מטריד, נכון? לכמה רגעים לא רואים כלום. זה מה שקרה בצורה מוקצנת במוח של דינה, שירה והאחרים. המוח קיבל עודף אור ולא הצליח לסנן אותו כראוי, והפענוח של הראייה התעוות, כל אחד ברמות אחרות.

הצבע שיש במשקפי האירלן עושה את העבודה במקום המוח, ומסנן את האור באופן נכון. אגב, עודף האור הוא אחד מהתסמינים, אך לא מחייב שכל הסובל מתסמונת אירלן יחוש בכך.

כאשר יש בעיה בפענוח נכון של האור על ידי המוח, מופיעות תופעות שונות כגון כאבי ראש (מיגרנות), תופעות של קושי בקשב וריכוז, קשיי קריאה, דיסלקציה ועוד. כל הדרכים הרגילות לפתור את הקשיים הללו אינן יעילות, כי המקור הוא שונה.

תסמונת אירלן אינה קושי בקריאה, אינה דיסלקציה, אינה בעיה בראייה ואינה בעיה רפואית. בשל כך היא לא מאובחנת על ידי רופא, וארגונים רפואיים עדיין אינם מכירים בה. יש אנשי מקצוע בתחום החינוך המיוחד שמקדמים את ההכרה בה.

מה צבע כבר יכול לעשות?

הפתרון אולי נשמע פשוט עד ילדותי, משקפיים עם צבע, אך כמו בתחומים רבים אחרים, מאחורי הפתרונות הפשוטים עומדת הבנה מורכבת.

עדשות אירלן אינן 'סתם גוון', אלא תוצאה של תהליך אבחוני אישי ומדויק, שמוזהה בדיוק אילו אורכי גל מעמיסים על המוח של בעל התסמונת, ומתאים עדשה שמסננת רק אותם - לא פחות ולא יותר. הצבע כאן הוא הכלי, לא המהות. שולמית אלעד, מנהלת ומייסדת 'אירלן ישראל', חושפת מידע אישי ומקצועי.

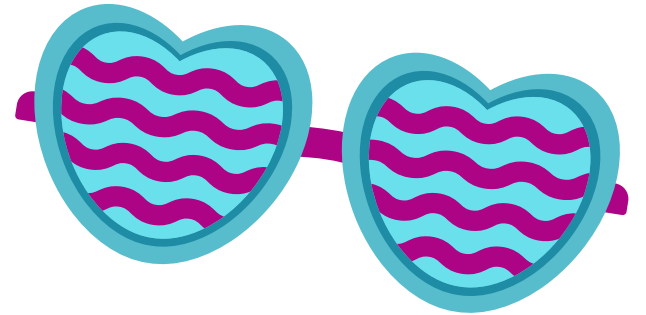
איך הגעת לאירלן?

"במשך שנים רבות לימדתי הוראה מתקנת לילדים לקויי למידה, אך עם הסיפוק שחשתי מהעבודה הרגשתי שאני חייבת כלים נוספים לעזור לילדים המתקשים בקריאה ובכתיבה.

"את שנת השבתון שלי העברתי באנגליה, ושם נתקלתי בספר שריתק אותי: Reading by the Colors - 'הצבעים לעזרת הקריאה', מאת הלן אירלן. הספר עוסק בתסמונת אירלן, ובשמה המקצועי: 'רגישות סקוטופית'.

"חשתי כי יש כאן כיוון מעניין ונרשמתי מייד לקורס אבחון והתאמת שקפים אצל מאבחנת מקומית. עם חזרתי לארץ התחלתי לאבחן סטודנטים וילדים שהגיעו להוראה מתקנת במרכז הלמידה במכללה שלמדתי בה, והתאמתי עבורם שקפים צבעוניים.

"הרגשתי שהגעתי לפתרון, אבל חלקי. השקפים התכלו בקלות, ונוסף על כך שאלתי את עצמי: מה עם שאר תפקודי החיים שאינם מול הדף? המטופלים המשיכו לסבול מכאבי ראש, כאבי עיניים ועייפות מטרידה.

"החלטתי למצוא פתרון מעמיק יותר המאפשר לשאת את השקפים לכל תחום בחיים - משקפיים. נסעתי לארה"ב ללמוד את התאמת עדשות המשקפיים. מ-2002 אני עוסקת בכך, מאבחנת, מרצה על הנושא ומכשירה מורות, מאבחנות דידקטיות, פסיכולוגים, יועצות ומרפאים בעיסוק ובדיבור, לאבחן בשיטת אירלן".

אז מומלץ לקחת כל ילד מתקשה בקריאה לאבחון אירלן?

שרה מציינת כי בנה החשיד אותה כי בעת שהיה קורא, היה ממקד את מבטו מול הדף בתנוחה מאומצת. אך באבחון התגלה כי לא, הוא לא אירלני...

שולמית מונה את המאפיינים שאמורים להדליק אצל כל אמא נורות אדומות.

אם החמוד שלך:

1. שונא לקרוא!
2. מאובחן עם קשיי קשב וריכוז.
3. מסורבל... במשחקי כדור הוא אף פעם לא מצליח לתפוס אותו, מפיל חפצים וגם מסתבך במדרגות נעות.
4. לא סובל אור חזק.
5. מתלונן סדרתי על כאבי ראש, כאבי עיניים ואיכשהו תמיד הוא עייף.
6. רגיש לרעש, למגע ויתר החושים.

אם רוב הרשימה הזו רלוונטית אצל הילד, מומלץ לקחת אותו לאבחון באחד ממוקדי האבחון לאירלן.

צהוב זוהר, אפרסק, כחול ושחור

מן הסתם אתם שמחים באפשרות לתמוך בילדכם ולהעניק לו כלי שישפר את היכולות שלו באופן מדהים, משקפיים. מהיום הוא מסתדר. אבל, בכל זאת, הוא נראה כעת חריג ומושך מבטים משתאים: למה באמצע יום חול רגיל מישו החליט לרענן את השגרה ולהרכיב משקפיים עם עדשות צבעוניות?

כיצד הובלתם את השינוי כך שיעבור בטוב?

"אני חושבת שהכל תלוי בצורת ההגשה", נחרצת ג'קי. "לפני שבני הגיע לכיתה במשקפיים, ביקשתי לבוא לכיתתו ולמסור לחבריו שיעור מיוחד. הסברתי לילדים כיצד המוח מפענח את הספקטרום של האור הלבן שהוא רואה, ושאצל החבר שלהם הפענוח שונה ולכן יש לו משקפיים מיוחדים עם צבע.

"המשקפיים עוזרים למוח שלו לפענח את המראה באופן נכון. הילדים היו מרותקים וגם שאלו שאלות. כמה ילדים התוודו שגם הם לא רואים הכי טוב, ושגם הם רוצים..."

"בעקבות ההכנה קיבלו אותו ולא לעגו לו, אף על פי שהילדים שלי החליפו פעמים רבות את הצבעים בין צהוב זוהר, אפרסק, כחול, שחור כמו משקפי שמש, והיה גם זוג משקפיים בגוון חלש ביותר שלא נראה.

"רוב האנשים התפעלו והעריכו. הגיע שלב שבו אחד הילדים שלי בגיל ההתבגרות הסיר את המשקפיים, אך כשהרגיש שהוא מתאמץ הרבה יותר בראייה הוא השיב אותם חזרה".

עדינה מתארת את חששותיה לפני שבתה החלה להרכיב את המשקפיים: "אני חששתי מאוד מאוד, דווקא משום שמתוקף תפקידי כמטפלת רגשית אני מודעת להשלכות שיש למצוקה רגשית על התפתחות האישיות. לכן היה חשוב לי לוודא עם שירה שהיא מרגישה בנוח עם המשקפיים.

"היא ענתה לי בביטחון עצמי שהיא מבינה שהמשקפיים עוזרים לה וגורמים לסינון האור כך שהיא רואה היטב, ולכן חשוב לה להרכיב אותם. מול ההתמודדות החברתית, היא בחרה להציג אותם כאופנה 'מעניינת' ו- וואו! היא ייחודית!"

"אני בחרתי דרך מעניינת ליידע את כיתתה של דינה בממצא החדש", מגלה שרה. "ביום שהיא החלה להרכיב משקפיים עם עדשות ראייה בצבע חום, אפיתי קפקיים וציפיתי כל אחד בציפוי חום.

"דינה נכנסה לכיתה עם מגש מפתה והודיעה בביטחון לחברות: 'אני מתחדשת, תתחדשו גם אתן'..."

"עד היום היא מקבלת הרבה פניות תמהות: 'למה יש לך משקפי שמש?' ודינה, בכל פעם מחדש מדייקת: 'אלו משקפי אירלן'. הבכורה שלי מרכיבה משקפיים עם עדשות בגוון ורוד, ומקבלת בלי סוף תגובות: 'את רואה את העולם במשקפיים ורודים...'"

מה עושים עם המחברת?

מתברר שיש קשיים שממשיכים ללוות גם לאחר הרכבת המשקפיים. עד היום דינה מרגישה בכל בוקר שהאורות מסנוורים אותה ומנסה לעמעם אורות. ומה יהיה עם 'הבגרות'?

"הפתרון של המשקפיים היה מעולה עבור בתי והיא השלימה פערים", נזכרת שרה. "היא חשה רוגע לקראת בחינות הבגרות וידעה שהיא תתמודד איתן מצוין, אך משהו אחד הלחיץ אותה ביותר: מחברת הבחינה.

"את התשובות כותבים במחברת משבצות, ומחברת משבצות היא סיוט עבור אדם אירלני.

"הגשנו בקשה למשרד החינוך, ודינה, התלמידה המשקיענית, כתבה מכתב קורע לב, עד כמה היא עמלה לטשטש פערים, ועד כמה לא הגיוני שדווקא המחברת היא שתגרום לה להיכשל..."

"לבקשה צירפנו מכתב משולמית אלעד, שבו היא הסבירה מהי תסמונת אירלן ומה צריך להסביר לוועדה. ואכן זה קרה! ואישרו לה לערוך את המבחן במחשב. היא עברה את הבגרויות בהצלחה של מאה אחוז!

"בתי הנוספת שהרכיבה משקפי אירלן, לאחר סיום הלימודים החליטה שהיא מסתדרת גם בלי המשקפיים".

אם מצאת את עצמך מהנהנת בחזוקה בעקבות חלק מהתיאורים ה'אירלניים', ותחושת התסכול וחוסר אונים היא משהו רווח אצלך מול ילדך המקסים, ואת שואלת את עצמך: למה הוא נתקע כל היום? את יודעת לפחות שקיימת תשובה.

